

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1

Beslutande	Föredragande	Justerat
Minister Nina Fellman	Förvaltnings- och utvecklingschef Dan E Eriksson	Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 18

Program angående it-samordning för
landskapsförvaltningen
ÅLR 2017/7070
55 Rk1

Konstaterades att lagtingets och landskapsregeringens avsikt är att samordna all offentlig it på Åland, vilket inkluderar landskapsregeringens allmänna förvaltning och underställda myndigheter. Detta som en del i att utveckla landskapsregeringens myndighetsstyrning.

Landskapsregeringen beslutade att inleda ett program angående it-samordning för landskapsförvaltningen enligt bifogat programdirektiv. Direktivet är ett resultat av det arbete som styrgruppen för att ta fram en utvecklingsplan för landskapsförvaltningens it-samordning har utfört och en utveckling av det initiala upplägget. Lr-beslut nr 34/Rk1 E 26/18.10.2017.

Landskapsregeringen beslutade därför befria förvaltnings- och utvecklingschef Dan E Eriksson, finanschef Conny Nyholm, tidigare landskapsläkaren Olli-Pekka Lehtonen, tidigare hälso- och sjukvårdsdirektören Bengt Michelsson, vd Katarina Donning och sakkunnig Richard Boije från uppdraget.

Samtidigt beslutade landskapsregeringen tillsätta en ny styrgrupp för it-samordningsprogrammet med minister Mats Perämaa som ordförande och som medlemmar: minister Wille Valve, styrelseordförande Annette Holmberg-Jansson för Ålands hälso- och sjukvård, styrelseordförande för Ålands gymnasium John Holmberg samt styrelseordförande för Åda Ab Anders Wiklund. Landskapsregeringen har beredskap att komplettera styrgruppen med ytterligare medlemmar.

Kostnader som rör programmet går under moment 39000.

IT-samordning för landskapsförvaltningen

Direktiv för programmet

Beslut: 2018-05-29

Innehåll

1 Godkännande av programdirektiv och bilagor	3
2 Programmets identitet	4
3 Bakgrund	4
4 Effektmål (programmets uppdrag)	4
5 Kontaktpersoner	5
6 Tidsplan Program	5
7 Programmet mål, krav och önskemål	6
7.1 Resultatmål.....	6
7.2 Projekt i programmet.....	6
7.3 Resultatmål nedbrutet på de tre projekten	7
8 Programorganisation och tid	10
8.1 Programorganisation.....	11
8.2 Detaljer för fas 1, 2018	12
8.3 Fas 2, 2019.....	12
8.4 Fas 3, 2020.....	13
8.5 Kostnad	13
8.6 Programmålets prioritering	13
9 Finansiering	13
10 Beroenden	13
10.1 Skapa förutsättningar.....	13
10.2 Samordning av serverhall och förstudie för gemensamt nätverk	13
11 Avgränsningar	13
12 Referenser	14

1 Godkännande av programdirektiv och bilagor

Beställare/Projektägare:

Projektledare:

.....

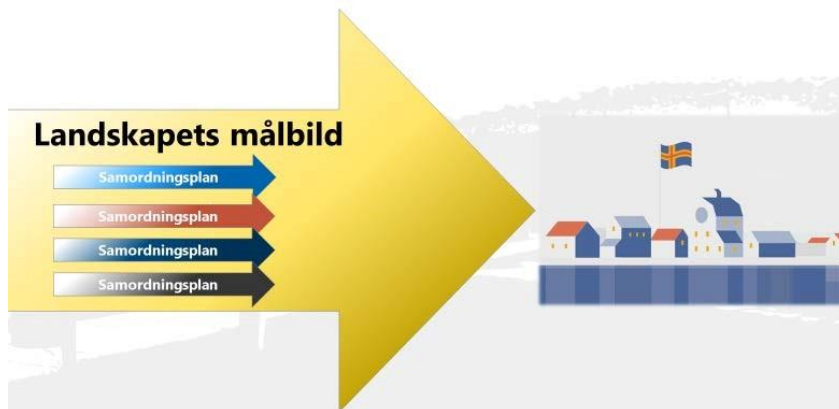
.....

2 Programmets identitet

IT-samordning för landskapsförvaltningen fas 1, 2, 3.

3 Bakgrund

Uppdraget syftar till att stötta förverkligandet av landskapsregeringens (LR) vision för Åland 2.0 och den digitala agendan där en samordning av IT funktionen via Åda samt förvaltningsstyrning från myndigheterna är framgångsfaktorer.

Målbilden är att det offentliga Åland samarbetar inom IT-investeringar, utveckling, upphandling, drift, support, kompetens och affärsmässig förvaltning för generisk och myndighetsgemensam IT. Denna samordning gör att förvaltningens resurser kommer hela offentliga sektorn till del genom att det offentliga Åland samlar kraft, specialistkompetens, IT och ledning hos den gemensamt ägda ITleverantören, Åda.

Syftet med samordningen är att myndigheternas ledning och medarbetare koncentrerar sin tid och kompetens till kärnverksamheten samt beställarrollen. När proaktivt IT-stöd krävs kan myndigheten genom samordning få avlastning och ha kvar kraften till sin kärnverksamhet och att vara en affärsmässig beställare, med unik kompetens om den egna verksamhetens behov. Parallellt med samordningen byggs den gemensamma plattformen som ger medborgarna ökad närhet och en offentlig service som är både enklare och tryggare.

4 Effektmål (programmets uppdrag)

Varför genomförs detta program? Vad är nyttan på kort och på lång sikt?

I landskapets målbild har det offentliga Åland optimerat sin generiska digitala kapacitet och förmåga i en gemensam operativ och strategisk IT enhet, Åda. Myndigheternas roll som affärsmässiga beställare ska möjliggöras genom att projektet ”Skapa förutsättningar” på Åda inför en förvaltningsstyrningsmodell och organisation.

Även de resurser som myndigheterna behåller för att tillhandahålla sina helt verksamhetsunika, användarnära tillämpningar som ex medicinteknik, tjänster inom GIS och fartygssimulatorer ska kunna få avlastning och kompetensförstärkning via Åda. Det kan innebära stöd och avlastning inom ex infrastruktur, teknisk drift, metodik eller upphandling. I samverkan med myndighetens beställare och stöd från LR:s upphandlingsenhet ska Åda fungera som den trygga och framtidssäkra leverantören för IT-service, support och kompetens. Effekten av samordningen är att förvaltningens styrelser och personal koncentrerar sin kompetens och tid för att optimera på kärnverksamheten och värde till medborgarna.

5 Kontaktpersoner

För frågor om programmet hänvisar vi till

Programägare: Förvaltnings- och utvecklingschef Dan E Eriksson

Programledare: Åsa Schmedhofer

6 Tidsplan Program

FAS 1, 2, 3

Datumen ger en indikation på beräknad tidsåtgång och fungerar som stöd för de delar av programmet som startat. Datum nedan justeras i samråd med deltagarna när programmet kan starta det gemensamma arbetet.

FAS 1 Milstolpe	Datum	Beslutspunkt	Beskrivning
BP1	171016	Utkast på programdirektiv, start för insamling av synpunkter från berörda enheter och anpassning efter dialogen	Starta förberedelser av en projektplan för samordning av ÅHS IT
BP2a	171222- Slutet av maj	Förslag på justerat direktiv, fortsatt insamling av synpunkter på direktivet och justering enligt de förslag på förbättringar som inkommit	Förstudiens slutsatser inkluderade i direktiv där samordningen inkluderar fler myndigheter, strategisk dialog och skapa förutsättningar
BP2	Slutet av maj	Godkänna justerat programdirektiv, fortsätta förberedelser, planering, resurser	Startpunkt slutföra programplanering och förbereda styrgrupp samt resurser
BP3	maj	Godkända programplaner. Fokus på resp. myndighets plan om när man kan delta i den strategiska kunddialogen	Delprojektens planer färdiga inför allokering av resurser och budget
BP4	maj	Starta genomförandet	Programstart
BP8	181215	Beslut om att avsluta fas 1	Slutrapport på fas 1

FAS 2 Milstolpe	Datum	Beskrivning	Milstolpe
BP1, 2	181001	Godkänt direktiv fas 2	Starta förberedelser Ta fram programplanen
BP3 a	181101	Godkända projektplaner	Planera interna resurser upphandla externa
BP4	190115	Starta genomförandet	Starta alla resurser
BP8	201215	Beslut om att avsluta fas 2	Slutrapport för fas 2

FAS 3 Milstolpe	Datum	Beskrivning	Milstolpe
BP1, 2	191001	Godkänt direktiv fas 3	Starta förberedelser Ta fram programplanen
BP3 a	191101	Godkända projektplaner	Planera interna resurser, upphandla externa
BP4	200115	Starta genomförandet	Starta alla resurser
BP8	211215	Beslut om att avsluta fas 3	Slutrapport för fas 3. Överlämning till linjen

7 Programmet mål, krav och önskemål

7.1 Resultatmål

Resultatmålet är IT samordning och förbättringar enligt landskapets målbild där förekommande undantag är motiverade, och värderade av varje myndighets styrelse i dess samordningsplan.

För att uppnå Ålands IT som är framtidssäkrat, uppfyller lagar, tillhandahåller digitala tjänster med en inre effektivitet har programmet delmål för:

1. Strategisk kunddialog
2. Förutsättningar
3. Samordning

Dessa tre delmålen (beskrivs mer detaljerat i nästa kapitel) formuleras som tre projekt. Dessa inkluderar att driva tekniklyft och samling av resurser med utveckling av förutsättningar och förbättringar som ökar kapacitet och förmåga. Detta realiseras genom införande av bland annat stödjande strukturer för IT-service management samt affärsnära förvaltningsstyrning med berörda kunder.

Resultatet ska omfatta både Åda och beställande myndigheter med särskilt fokus på HÅ, ÅG, ÅHS. Somliga delmål av programmet kommer att kunna utföras i en isolerad enhet likväl som andra delmål behöver involvera flera enheter samtidigt. För att nå dessa gemensamma resultatmål betonas dialog med Ådas kunder (myndigheterna som deltar i detta program). Det är även viktigt att programmet tar hänsyn till behov, kapacitet och förmåga hos LR, Åda och myndigheterna.

Strategin är att programmet ska stötta med både utveckling och implementation för samordning och nödvändig utvecklingen av IT-mognad samt förvaltningsstyrning. Projektet erbjuder på så sätt stöd för samordning både hos deltagande myndigheter och Åda enligt de strategiska besluten.

7.2 Projekt i programmet

Programmet löper under tre år. Varje budgetår kallas för en fas. För varje fas tar programmet ett helhetsgrepp där programmet stöttar strukturerat förbättringsarbete. Programmet kommer att årligen arbeta genom följande tre projekt- Strategisk kunddialog, Skapa förutsättningar

och ITsamordning.

Det första projektet, Strategisk kunddialog, syftar till att studera och planera hur samordning av IT ska kunna möta kundbehoven

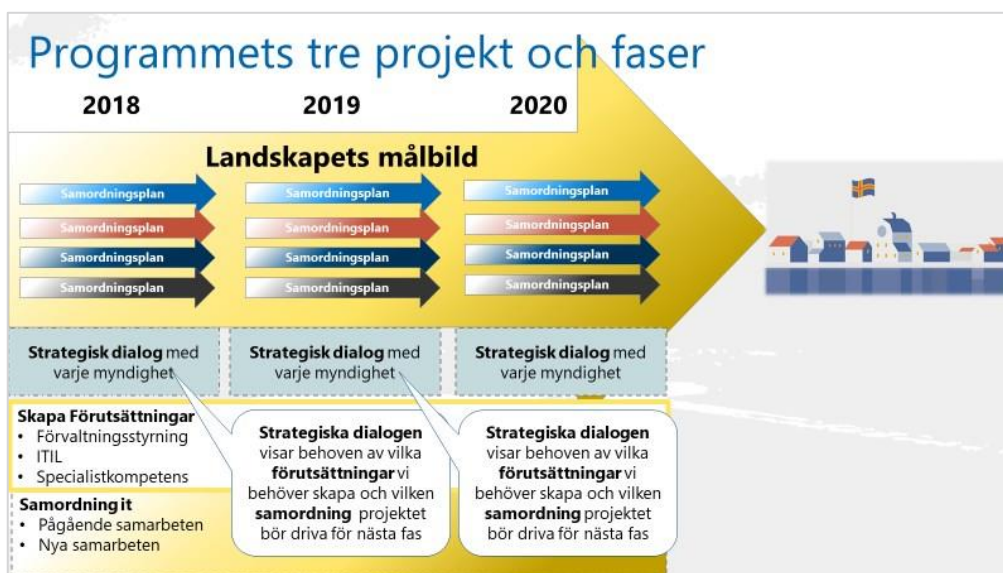
Strategisk kunddialog är en årligt återkommande aktivitet där projektet tillsammans med verksamhetens arbetsgrupp studerar behov, följer upp och planerar de aktiviteter programmet rekommenderat för landskapets IT-samordning. Dialogen tydliggör vilka möjligheter och hinder som finns inom landskapet för samordning. De motiv till undantag som projektet samlar in och beskriver i respektive myndighets samordningsplan ger möjlighet att identifiera vilka förbättringar som krävs för samordning.

Samordningsplanen tas fram per myndighet av projektet tillsammans med myndighetens utsedda tjänstemän. Denna samordningsplan utgör grunden för myndighetens årliga beslut för sin årliga samordningsplan. Programmet kommer att bistå med metodisk, insamling, analys och dokumentation. Varje enskild samordningsplan bidrar till landskapets samordningsplan som visar vilka gemensamma aktiviteter styrgruppen kan rekommendera att programmet ska driva i nästa fas.

De två andra projekten, Skapa förutsättningar och IT-samordning, är inriktade på genomförande av aktiviteter som programmet identifierar och rekommenderar i den strategiska kunddialogen och planeringen.

Skapa förutsättningar- Utvecklar och implementera de förutsättningar som ger kapacitet och förmåga hos Åda och myndigheter att samordna sin IT. Vad som ska förbättras utgår till stor del från myndigheternas behov och motiven till undantag som samlas in i projektet Strategisk kunddialog.

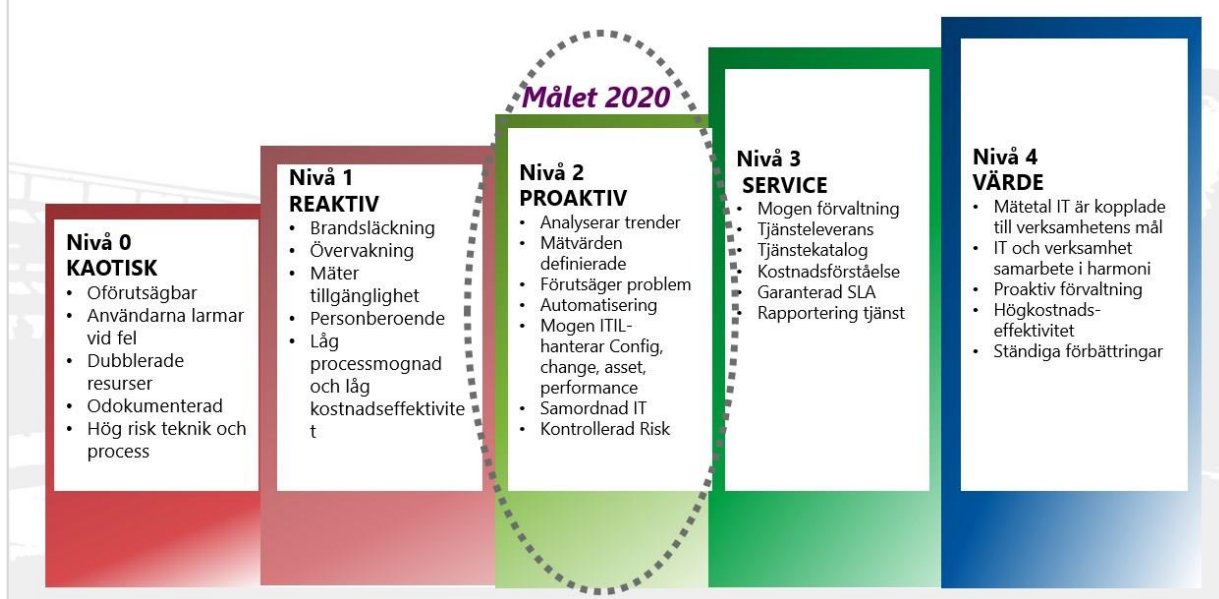
Samordning IT- Utför programmets beslut för att stötta IT-samordning och tekniklyft

7.3 Resultatmål nedbrutet på de tre projekten

Programmet löper under tre år. Den övergripande beskrivningen nedan beskriver förväntningar på IT-mognad hos Åda. Förväntningarna på myndigheterna är att man deltar i den årligt återkommande strategiska kunddialogen samt att man regelbundet ser över sitt beslut om IT-samordning och vilka förbättringar man vill föreslå att programmet driver under kommande faser.

Förutsättning för att nå målbilden

Programmets övergripande mål realiseras genom tidigare nämnda tre projekt där vi kan sätta upp milstolparna nedan.

a) Strategisk kunddialog

- Fas 1, 2, 3-Samordningsplanen för myndigheten är beslutad av respektive myndighet och ger därefter underlag för styrgruppens beslut om genomförande av gemensamma samarbeten. Dessa samarbeten kan omfatta rent teknisk ITsamordning och även utveckling av ”Skapa förutsättningar” som förbättrar kvalitet och effektivitet i samarbetet.
- Strategisk dialog genomförd med en dokumenterad samordningsplan per myndighet ÅHS, HÅ, ÅG.
 - Eventuella avsteg från samordning ska vara motiverade, värderade med tydliga krav på förutsättningar för samordning.
 - Myndighetens samordningsplan tas fram av dess egna tjänstemän med stöd av projektledaren.
- Beslut utifrån varje enskild myndighets samverkansplan och landskapet som helhet för genomförande av nästa års samverkan och förutsättningar
- Samordningen är optimerad. Enstaka undantag är beslutade och dokumenterade i samordningsplanen så att projektet ”Skapa förutsättningar” kan se framåt och identifiera vilka förbättringar som krävs för att möjliggöra ytterligare samordning.

Projektet- Strategisk kunddialog

- Red ut VAD varje myndighet **kan** samarbeta om
- Tar fram en (1) samordningsplan per myndighet

IDAG **LITE SENARE** **ALDRIG**

Förutsättningar **Motiv för undantagen**

- Analysera alla myndigheternas samordningsplaner
- Finn VAD Ålands myndigheter kan samarbeta om
- Ge förslag till Landskapets samordningsplan och förbättringar

Myndigheternas Samordningsplaner **Landskapets Samordningsplan**

STYRGRUPPEN
Samlas och reder ut vad landskapet kan samarbeta om

Kapacitet och förmåga till samordning

b) Skapa förutsättningar

Vad som ska förbättras i projektet Skapa förutsättningar utgår till stor del från projektet Strategisk kunddialog då förslag på ytterligare aktiviteter samlas in från den strategiska dialogen. Initialt driver projektet aktiviteterna nedan.

- Fas 1- Införa IT-service Management och förvaltningsstyrning på Åda, addera kompetens för bland annat säkerhet och arkitektur
- Fas 2-Fortsätt införandet av IT-service Management, kvalitets- och förvaltningsstyrning på Åda
- Fas 3- Åda och deltagande myndigheters IT mognad ska ligga på Proaktiv nivå i slutet av fas 3. Åda ska ha en väl fungerande IT-kompetenspool som är tillgänglig för hela offentliga Ålands verksamheter.

c) IT-samordning

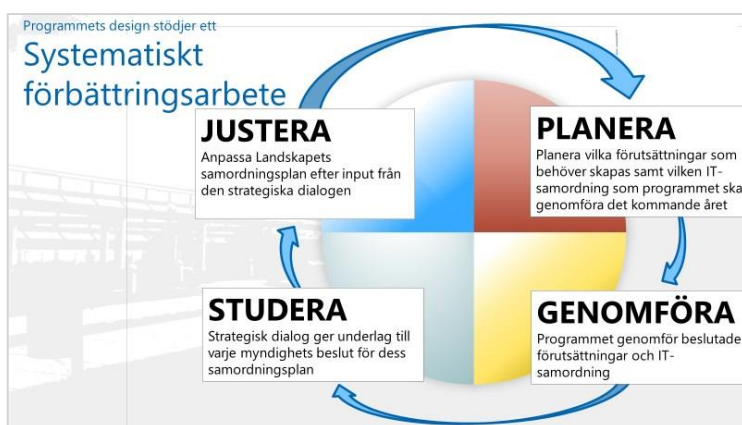
- Fas 1- Gemensam serverhall- inleverans från Åda som följs upp av projektet Skapa förutsättningar. Plan och beslutsunderlag för gemensamt nätverk 2019 utifrån Ådas kunddialog.
- Fas 2-Förslag utifrån de beslut som tas i samband med den strategiska kunddialogen som genomförs 2018.

- Fas 3-Förslag utifrån de beslut som tas i samband med den strategiska kunddialogen som genomförs 2019.

8 Programorganisation och tid

Programmets aktiviteter och organisation ska stötta en långsiktig och varaktig förändring. Därför har LR designat projekten så att de ger en arbetsprocess för systematiskt förbättringsarbete enligt förbättringshjulet (Planera, Genomföra, Studera, Justera). Detta hjul upprepas årligen där läsaren av detta dokument kan jämföra programmets projekt med förbättringshjulet enligt nedan.

- Strategisk kunddialog och planering - Studera, Justera, Planera
- Skapa förutsättningar och IT-samordning - Genomföra

Varje fas av programmet ska alltså innehålla tre projekt:

1. **Strategisk kunddialog** och planering- Samarbete med HÅ, ÅG och ÅHS för att ta fram tre samordningsplaner som beskriver respektive myndighets plan för bidrag till samordning i närtid, krav på förutsättningar för mer långsiktig samordning samt motiverade och värderade undantag. Planen ska beslutas av respektive myndighet och ge input till programmets planering för nästa fas.
2. **Skapa förutsättningar** för ökad samordning. Projektet ska genomföra aktiviteter som skapar förutsättningar för samordning ex. Förvaltningsstyrning och ITIL
3. **IT-samordning**- Genomförande av IT-samordning ex förstudier, planering, genomförande projekt av större karaktär ex serverhall

För att förbättra Ålands IT med avseende på teknisk nivå och organisatorisk mognad säkerställs i programmet en strukturerad återkommande strategisk dialog kring myndigheternas behov, möjligheter, förutsättningar och genomförande av IT-samordning. Under programmets tre år ska programmet arbeta årligen i strategisk dialog med kunderna HÅ, ÅG, ÅHS och dess styrelser. Den strategiska kunddialogen föder genomförandeplaneringen av de förutsättningar som krävs för att öka mognaden, kapacitet och förmåga samt beställd samordning.

Den strategiska dialogen med kunder och uppdaterade samordningsplaner ska fungera som bärare av tidig information och behovsanalys för planering av programmets insatser och detaljerade genomförandeplaner för det kommande årets aktiviteter. De kundbehov och krav som den strategiska dialogen visar för HÅ, ÅG, ÅHS ska kunna kompletteras med övriga kunders behov och önskemål. Behov till förbättringsarbetet ska också kunna samlas in i Ådas ordinarie linjeverksamhet.

Under programmets tre år ska teknik, strukturer i form av processer och arbetssätt samt kompetens utvecklas. Programmet ska erbjuda myndigheterna stöd för utveckling av både tekniska och organisatoriska värden med relevanta specialister samt extra fokus från strategiska beslutsfattare som samverkar genom programdirektiv och styrgrupper.

8.1 Programorganisation

8.1.1 Styrgrupp

Beställare: Finansminister

Styrgrupp: Finansminister, ordförande
Social- och hälsovårdsminister
ÅHS, styrelseordförande eller annan ordinarie medlem från styrelsen
HÅ, styrelseordförande eller annan ordinarie medlem från styrelsen
ÅG, styrelseordförande eller annan ordinarie medlem från styrelsen
Styrelseordförande Åda Ab

Programledare Förändringsledare IT Management

Myndighetscheferna bjuds in till styrgruppens två första möten.

Beräknad insats för styrgruppen ca 4 h per månad där resurserna förväntas lägga mer tid i början av programmet för att komma igång.

8.1.2 Projektgrupper för respektive myndighets "Strategisk kunddialog"

Bereder samordningsplanen för beslut av myndigheten.

- Samordning ÅG- Förslag enligt styrelseordförande
- Samordning HÅ- Förslag enligt styrelseordförande
- Samordning ÅHS- Förslag enligt styrelseordförande

För den strategiska kunddialogen som ska resultera i myndighetens samordningsplan behöver respektive myndighets IT-ledande resurser delta och bidra med sina synpunkter och kompetens. Vi räknar med en insats motsvarande 20–30 h under en till två månader. Deras insats innebär bland annat att delta i intervjuer, ge svar på målbilden samt att vid 2–3 arbetsmöten bidra med fördjupade motiveringar och värdering dessa.

Resurser för genomförande av IT-samordning och förutsättningar kommer att specificeras i projektplanerna där myndighetens representant i styrgruppen ansvarar för ”sin” myndighets val av representanter och att dessa allokerar tid till att bidra med sin unika kompetens för formulering och granskning av myndighetens samordningsplan.

8.2 Detaljer för fas 1, 2018

Varje år ska inleda en ny fas. Under sen vår och tidig höst ska programmet analysera sina erfarenheter och status samtidigt som programmets styrgrupp med LR, myndigheternas representanter och Åda tittar framåt på landskapets målbild och varje myndighets samordningsplan (som beslutas av myndighetens styrelse) för att ta fram förslag till landskapets övergripande programplan och budget för nästa fas.

FAS 1- Den första fasen och dess delprojekt löper under hela 2018 enligt bilden nedan. Exakt hur faserna ser ut beror på myndigheternas möjligheter till medverkan. Tidsplanen nedan är ett förslag och det ska justeras i samråd med Åda och deltagande myndigheter när programmet och dess deltagare är redo att starta planeringen

FAS 1, 2018	jan-18	feb-18	mar-18	apr-18	maj-18	jun-18	jul-18	aug-18	sep-18	okt-18	nov-18	dec-18	jan-19
	v. 2	v. 6	v. 10	v. 14	v. 18	v. 22	v. 26	v. 30	v. 34	v. 42	v. 46	v. 50	v. 2
	2018												
Samverkan													
Serverhall, genomföra													
Gemensamt Nätverk, BP3													
Skapa förutsättningar													
ITIL införande Åda													
Rekrytering IT													
Förvaltningsstyrning													
Strategisk dialog som ger planering för nästa fas													
<i>Förändringsledning- puls</i>													
Målbilden 2019, 2020, Beslutsunderlag													
Samordning IT- ÅHS, målbildsanalys													
Samordning IT- HÅ, målbildsanalys													
Samordning IT- ÅG, målbildsanalys													

8.3 Fas 2, 2019

Programmet fortsätter med dess tre projekt som rapporterar till den övergripande programledaren enligt bilden för fas 1.

1. Strategisk kunddialog
2. Skapa förutsättningar
3. Samordning

Aktiviteter för 2019 bestäms under 2018.

8.4 Fas 3, 2020

Programmet fortsätter med dess tre projekt som rapporterar till den övergripande programledaren enligt bilden för fas 1.

1. Strategisk kunddialog
2. Skapa förutsättningar
3. Samordning

Aktiviteter för 2020 bestäms under 2019.

8.5 Kostnad

Kostanden för program och projektledning för fas 1 och införande av förvaltningsmodell på LR uppskattas till ca 250 000 euro år 2018.

8.6 Programmålets prioritering

0,5	Resultat	0,2		Tidpunkt	0,3	Kostnad
-----	----------	-----	--	----------	-----	---------

9 Finansiering

Moment 39000

10 Beroenden

10.1 Skapa förutsättningar

Ett förändringsarbete kräver strategisk, taktisk personal som kan ta emot och bära förbättringar vidare in med sin organisation. Dessa ska driva metodiskt operativt arbete och föra utvecklingen vidare till mognadsnivå 2

10.2 Samordning av serverhall och förstudie för gemensamt nätverk

Finansiering av serverhall och förstudie för gemensamt nätverk drivs som separata linjeaktiviteter hos Åda.

11 Avgränsningar

- Med förvaltningsstyrning avses den del av förvaltning som är IT-nära. Programmet avser inte att införa en förvaltningsmodell utifrån verksamhetsobjekt.
- Beslut fattas av behöriga beslutsfattare på LR respektive myndigheterna. Projektet ”Strategisk kunddialog” tar fram underlag för styrelsen och underlättar deras beslut om samordning genom att ta fram förslag på respektive enhets samordningsplan. Denna plan ska bygga på värderade antaganden och fakta med fokus på samordningsmöjligheter, undantag, förmåga och förutsättningar.
- Den strategiska kunddialogen och samordningsplaneringen utförs enbart för de tre myndigheterna HÅ, ÅG och ÅHS. Givetvis ska även befintliga kunders behov och önskemål tillgodoses i förbättringsarbetet men programmet så att input från övriga

kunder till landskapets samordningsplan levereras av Åda som en del av det reguljära linjearbetet.

- Styrning av projektet Skapa förutsättningar hos Åda sker genom landskapsregeringens avtal med Åda
- En viktig avgränsning är att Ådas upphandlingskompetens inte ersätter LR:s roll och ansvar för upphandling. Ådas upphandlingskompetens ska fungera som ett komplement. Ådas ska kunna erbjuda kompetens vid upphandling av IT och IT-tjänster där Åda ska kunna bidra med projektledning som är kunniga inom övergripande regleringar för offentlig upphandling, leverantörsuppföljning, kravhantering och förvaltningsstyrning.

12 Referenser

Åland 2.0 – Digitaliseringsrådet

<http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/digitaliseringsradet/presentation.pdf>

Digital agenda för landskapet Åland

<http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/guidedocument/digitalagenda-for-aland-121102.pdf>